

Meddelelser fra Plantepatologisk Nomenklaturudvalg (Dansk Plantepatologisk Selskab)

Nr. 13

August 1991

ISSN 0900-5102

NYE DANSKE NAVNE PÅ PLANTESYGDOMME

<u>Værtplante</u>	<u>Dansk navn</u>	<u>Plantepatogenernes videnska- belige navne</u>
Hindbær	Hindbærrødmav	<i>Phytophthora fragariae</i> Hickman var. <i>rubi</i>
Jordbær	Jordbærsortplet*	<i>Colletotrichum acutatum</i> Simmonds
Rajgræs	Rajgræsvisnesyge**	<i>Hymenula cerealis</i> Ell. & Ev. (syn. <i>Cephalosporium gra- mineum</i> Nisikado & Ikata)

* Hedder på engelsk "strawberry black spot", hvilket fint dækker sygdommens symptomer på blade og bær (Daugaard, 1990; Smith *et al.*, 1986). Sygdommen endnu ikke set i Danmark.

** Navnet visnesyge, der er brugt af Bolt Welling (1991), finder udvalget meget dækkende for de beskrevne symptomer. Svampen vokser i karstrengene ligesom andre svampe, der giver visnesygesymptomer. Hos hvede forårsager *H. cerealis* gulstriben.

Litteratur

Daugaard, H., 1990. Frugtavlere 2: 43.

Smith, I.M., J. Dunez, D.H. Phillips & S.A. Archer, 1986. European Handbook of Plant Diseases. 583 s. Blackwell Sci. Publ., Oxford.

Thinggaard, K., 1990. Svampesygdommen rødmarv i hindbær. Grøn Viden Nr. 54, 4 s.

Welling, B., 1991. *Cephalosporium* visnesyge og gulstriben. Agrologisk Tidsskr. Markbrug 5/91: 10-14.

ÉT ENKELT TIDSPUNKT FOR STARTEN PÅ GYLDIG NAVNGIVNING INDEN FOR BOTANIKKEN

Det er en selvfølge, at Linnés *Species Plantarum* fra 1. maj 1753 er starttidspunktet for gyldig navngivning af grønne planter. Det virker derimod lidt ejendommeligt og meget besværligt, at der siden den internationale botaniske kongres i Brussels i 1910 har været fastlagt forskellige tidspunkter for gyldig navngivning af svampene; nemlig for:

Slimsvampe (*Myxomycetes*) og laver (*Lichenes*) 1. maj 1753 (Linne: *Species Plantarum*).

Rust (*Uredinales*)-, brand (*Ustilaginales*)- og bugsvampe (*Gasteromycetes*) 31. december 1801 (Persoon: *Synopsis Methodica Fungorum*).

Andre svampe (*Fungi caeteri*) 1. januar 1821 (Fries: *Systema Mycologicum* 1-3 og index (1821-1832)* samt *Elenchus Fungorum* (1828)**).

* Behandles efter reglerne som gældende fra 1821.

** Logisk fremstilling af sandheden om svampe. Skal betragtes som en integreret del af *Systema Mycologicum*.

Efter kraftig og vel argumenteret diskussion (se fx Demoulin *et al.*, 1981) blev det ved den internationale kongres i Sydney, Australien i 1981 vedtaget, at starttidspunktet for al botanisk navngivning – og altså også for svampe (men ikke bakterier) – skal være 1. maj 1753. Samtidig blev det vedtaget, at Persoons og Frieses grundlæggende (sanctioning) værker (se ovenfor) ikke påvirkes af ændringen, og at navnene deri har prioritet over tidligere publicerede homonymer og synonymmer, sådan som det har været gældende siden kongressen i Stockholm i 1950 (Korf, 1982b). For disse sanktionerede (godkendte) navne erstattes "ex" foran "Pers." og "Fr." med et kolon, hvilket i vid udstrækning betyder, at ordet ex forsvinder fra nomenklaturen (Korf, 1982 a, b, 1983).

Som eksempler på fortsat anvendelse af ex kan anføres Linnés godkendelse af J.J. Dillenius navn *Peziza* Dill. ex L. (Korf, 1982a) og Speers (1973) anvendelse af P.N. Golovins navn *Blumeria* Golov. ex Speer (se von Arx (1987) og efterfølgende opsats). Da Golovins beskrivelse ikke var i overensstemmelse med reglerne, kunne Speer have valgt at se bort fra ham, men han valgte altså at godkende Golovins navn, da han beskrev *Blumeria graminis* i henhold til reglerne.

Bestemmelsen betyder, at en væsentlig del af det bibliografiske besvær forsvinder, fordi der ikke længere skal "slæbes rundt" på en række "sekundære" forfattere. Græssernes og kornarternes meldugsvamp kan tjene som eksempel:

Slægten *Erysiphe* blev oprindeligt beskrevet af R.A. Hedwig og ses citeret *Erysiphe* Hedw. f. ex Saint-Amans, 1821 (f. for *filius* = søn af Hedwig den ældre, se Hughes, 1958), men da De Candolle godkendte navnet i 1815, og da det er det Fries sanktionerede i *Systema Mycologicum* og *Elenchus Fungorum*, bør slægten citeres *Erysiphe* (R. Hedw. ex DC.):Fr. (se Gams, 1984 og fx Rossman *et al.*, 1987).

Indtil vedtagelsen i 1981 blev græssernes og kornarternes meldugsvamp i almindelighed citeret *Erysiphe graminis* DC. ex Mérat. Det skyldes, at Mérat var "så heldig" at skrive sin floristiske liste i 1821, hvorfor han står som den, der har godkendt navnet *E. graminis*, og så er det ikke engang helt rigtigt, for ser man nærmere efter, så står *E. graminis* anført i *Systema Mycologicum* 3:242 (Gams, 1984), og det har prioritet (se ovenfor). Derfor skal svampens navn nu citeres således:

Erysiphe graminis DC. eller *Erysiphe graminis* DC.:Fr.

Korf (1983) anbefaler, at man i sådanne tilfælde generelt anvender den første mulighed og kun i taxonomiske arbejder den sidste.

På baggrund af dette eksempel skulle det være rimeligt let at klare andre lignende tilfælde, når man skriver artikler.

E. graminis har mange *formae speciales* (ff.sp.; ental f.sp.), der er en intraspecifik kategori af taxa baseret på fysiologiske forskelle og som sådan ikke omfattet af nomenklaturkoden, hvorfor der fx ikke kræves latinsk diagnose for oprettelsen. Em. Marchal har beskrevet en del af disse ff.sp. – fx bygmeldug, som generelt bør citeres *Erysiphe graminis* DC. f.sp. *hordei* Em. Marchal (Em., fordi der optræder mere end én Marchal).

Ved kongressen i Sydney (1981) blev det iøvrigt officielt vedtaget at erstatte termene perfect og imperfect med henholdsvis **teleomorph** og **anamorph** samt at introducere termen **holomorph** (the whole fungus). Oprindeligt blev disse termer foreslået af Hennebert & Weresub (1977).

Litteratur

- Arx, J.A. von, 1987. Plant Pathogenic Fungi. Beih. Nova Hedwigia 87, 288 p. J. Cramer, Berlin.
- Demoulin, V., D.L. Hawksworth, R.P. Korf & Z. Pouzar, 1981. A solution of the starting point problem in the nomenclature of fungi. *Taxon* 30: 52-63.
- Gams, W. 1984. An index to fungal names and epithets sanctioned by Persoon and Fries. *Mycotaxon* 19: 219-270.
- Hennebert, G.L. & L.K. Weresub, 1977. Terms for states and forms of fungi, their names and types. *Mycotaxon* 6: 207-211.
- Hughes, S.J., 1958. *Revisiones hyphomyceticum aliquot cum appendice de nominibus rejiciendis*. *Can. J. Bot.* 36: 727-836.
- Korf, R.P., 1982a. Citation of authors' names and the typification of names of fungal taxa published between 1753 and 1832 under the changes in the code of nomenclature enacted in 1981. *Mycologia* 74: 250-255.
- Korf, R.P., 1982b. Mycological and lichenological implications of changes in the code of nomenclature enacted in 1981. *Mycotaxon* 14: 476-490.
- Korf, R.P., 1983. Sanctioned epithets, sanctioned names, and cardinal principles in ":Pers." and ":Fr." citations. *Mycotaxon* 16: 341-352.
- Speer, E.O., 1973. Untersuchungen zur Morphologie und Systematik der Erysiphaceen I. Die Gattung *Blumeria* Golovin und ihre Typusart *Erysiphe graminis* DC. *Sydowia, Annal. Mycol. Ser. 2* Vol. 27: 1-6 + 2 Taf.

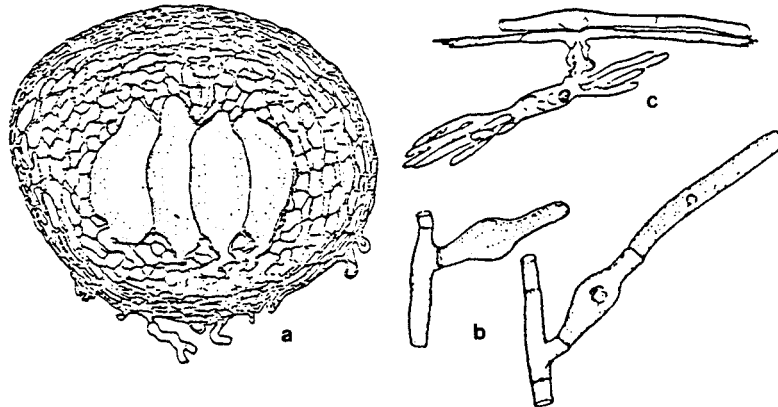
J.P. Skou

DET VIDENSKABELIGE NAVN FOR GRÆSSERNES OG KORNARTERNES MELDUGSVAMP

Fra gammel tid har meldugsvampen været kendt under det videnskabelige navn *Erysiphe graminis* DC. fra hundreder af artikler, men inden for de sidste 15-20 år ses den af og til kaldt *Blumeria graminis* (DC.) Speer - især i den taxonomisk/systematiske litteratur (e.g. von Arx, 1987 og Ing, 1991). Næsten lige så længe er jeg ofte blevet spurgt, om vi skal til at bruge et nyt navn på meldugsvampen. Jeg skal her prøve at give et holdbart svar.

Sammenligning af *E. graminis* med andre arter af slægten *Erysiphe* viser, at den er klart afvigende med hensyn til kleistoteciernes bygning og konidiebærernes og haustoriernes form. Det fik i 1958 russeren P.N. Golovin til at oprette slægten *Blumeria* baseret på *E. graminis* og med den som eneste art. Beskrivelsen var ikke i overensstemmelse med gældende regler, men det rådede Speer (1973) bod på med en fulgyldig beskrivelse af *Blumeria* Golov. ex Speer baseret på *E. graminis*' morfologi.

Man står altså med to principielt ens beskrivelser og to fuldt legale navne på den samme svamp. Det opfattes selvfølgelig problematisk. Yarwood (1978) noterer *E. graminis* som *nomen conservandum*, hvilket betyder, at navnet bevares frem for senere tilkomne navne, men det skal være godkendt ved en international botanisk kongres og optaget på en liste over bevarede navne for at være gyldigt. Det er ikke sket, selv om en tilføjelse til nomenklaturko-

Figur 1. *Erysiphe graminis* DC. a. Det tykvæggede kleistotecie med fire asci, b. unge konidiebærere, c. haustorie i plantecelle (efter Speer, 1973).

dens artikel 14 fra 1981 gjorde det muligt at konservere artsnavne på økonomisk vigtige svampe, da der i dette tilfælde slet ikke er noget at konservere, idet jo hverken slægtsnavnet *Erysiphe* eller artsnavnet *graminis* er faldet bort.

Det er imidlertid klart, at *B. graminis* er obligat synonym til *E. graminis* (Kapoor, 1967), hvilket pr. definition betyder, at de to navne er hinandens synonymer og derfor lige gode. **Det er derfor udelukkende et spørgsmål om personlig fornemmelse, hvilket af de to navne, man vil anvende**, så i fremtiden vil vi fortsat se, at *E. graminis* vil være det alminedligt anvendte navn, medens *B. graminis* kun vil blive fremhævet i taxonomisk sammenhæng.

Litteratur

- Arx, J.A. von, 1987. Plant Pathogenic Fungi. Beih. Nova Hedwigia 87, 288 p. J. Cramer, Berlin.
- Ing, B., 1991. An introduction to British powdery mildews 6. The Mycologist 5: 61-67.
- Kapoor, J.N., 1967. *Erysiphe graminis*. CMI Descr. Path. Fungi & Bact. No. 153.
- Speer, E.O., 1973. Untersuchungen zur Morphologie und Systematik der Erysiphaceen I. Die Gattung *Blumeria* Golovin und ihre Typusart *Erysiphe graminis* DC. Sydowia, Annal. Mycol. Ser. 2 Vol. 27: 1-6 + 2 Taf.
- Yarwood, C.E., 1978. History and taxonomy of powdery mildews. In D.M. Spencer: The Powdery Mildews pp. 1-37, Acad. Press, London.

J.P. Skou

NB!

På baggrund af ovenstående to nomenklatoriske notater anbefaler nomenklaturudvalget, at man i planteatologisk sammenhæng citerer det videnskabelige navn på græssernes og kornarternes meldugsvamp *Erysiphe graminis* DC. og fx byggens meldugsvamp *E. graminis* DC. f.sp. *hordei* Em. Marshal.

PLANTEPATOLOGISK NOMENKLATURUDVALG

(Bemærk de ændrede telefonnumre)

For virus, bakterier og svampe

Lektor lic.agro. J. Hockenhull

Institut for Plantebiologi, Thorvaldsensvej 40, opg. 8, 3. sal, 1871 Frederiksberg C
Tlf. 35-283309

Plantepatolog N. Paludan

Planteværnscentret, Lottenborgvej 2, 2800 Lyngby
Tlf. 45-872510

Dr.agro. J.P. Skou (formand)

Sektion for Plantebiologi, Forskningscenter Risø, Postboks 49, 4000 Roskilde
Tlf. 42-371212

Professor dr.agro. V. Smedegaard

Institut for Plantebiologi, Thorvaldsensvej 40, opg. 8, 3. sal, 1871 Frederiksberg C
Tlf. 35-283309**For zoologi**

Lektor lic.agro. J. Ejlenberg

Institut for Økologi og Molekylær Biologi, Bülowvej 13, 1870 Frederiksberg C
Tlf. 35-282660

Afdelingsleder Th.E. Hallas

Statens Skadedyrslaboratorium, Skovbrynet 14, 2800 Lyngby
Tlf. 42-878055

Adjunkt lic.agro. S. Harding

Institut for Økologi og Molekylær Biologi, Bülowvej 13, 1870 Frederiksberg C
Tlf. 35-282660

Professor J. Jørgensen (formand)

Parcelvej 56, 2840 Holte
Tlf. 42-422990

Lic.agro. K. Lindhardt

Gl. Vallerødvej 22, 2960 Rungsted Kyst
Tlf. 42-862647